

Praktische tips

Beter Leven 2025

vleesvarkens

Per 1-1-2025 eindigt de overgangstermijn voor veertien criteria van 1-ster Varken Beter Leven. Vier hiervan gaan over huisvesting van vleesvarkens. Bedrijven die na 2011 de vleesvarkensafdeling hebben verbouwd of vernieuwd, deden hiermee al ervaring op. Ook vanuit praktijkonderzoek zijn er nieuwe inzichten over varkenshuisvesting en diergedrag. Daarnaast zijn er de adviezen uit de Welzijnscheck voor varkens ter vermindering van bijtgedrag.

Dit alles willen de Dierenbescherming en Wageningen University & Research graag met jullie delen. Met voorbeelden van hoktekeningen ter inspiratie en praktische tips laten we zien hoe je bestaande situaties zou kunnen aanpassen. Probeer het altijd eerst in enkele hokken uit.

Wat verandert er per 2025 onder BLk voor vleesvarkens en waarom?

- **Daglicht doorlatend oppervlak minimaal 2% van het hokoppervlak**

Daglicht in de stal zorgt voor een natuurlijk dag- en nachtritme, wat bijdraagt aan het dierenwelzijn.

- **Groepen van minimaal 20 varkens óf meer ruimte per varken (1,09 m²) bij groepen van minder dan 20 varkens**

Als varkens in grotere groepen leven kunnen zij ruimte van elkaar 'lenen' en op die manier meer bewegen en verschillende functiegebieden onderscheiden in het hok.

- **Mestplaats moet voldoende grip geven**

Wanneer varkens mesten of urineren staan ze in een kwetsbare positie en kiezen ze voor een vloer waarop ze niet snel uitglijden.

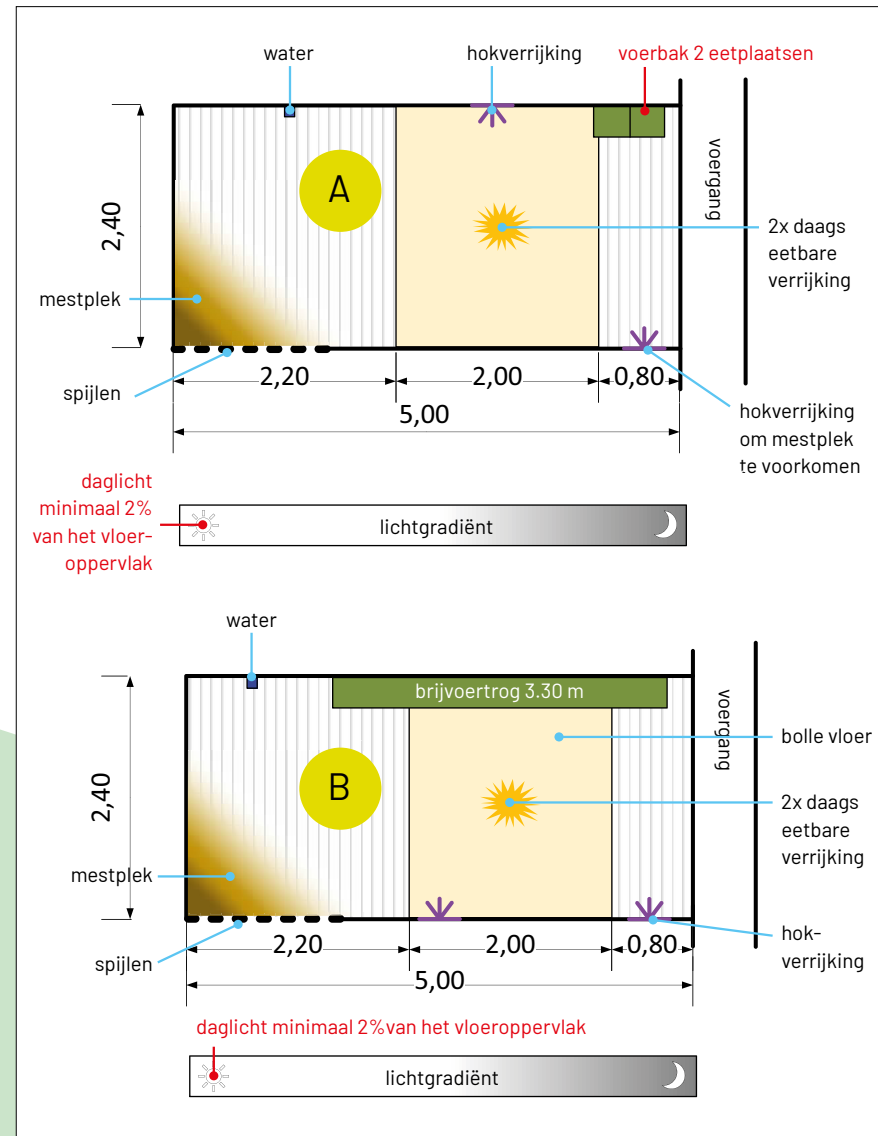
- **Aantal eetplaatsen van 1 op 12 naar 1 op 8**

Op deze manier wordt de voercompetitie verminderd. Voyercompetitie is een trigger voor bijtgedrag.

Dit betreft een samenvatting van de huisvestingscriteria voor vleesvarkens per 1-1-2025. Voor meer informatie zie *Varkens - Beter Leven keurmerk Zakelijk*. Wees ervan bewust dat de Beter Leven criteria worden doorontwikkeld en de wetgeving kan veranderen.

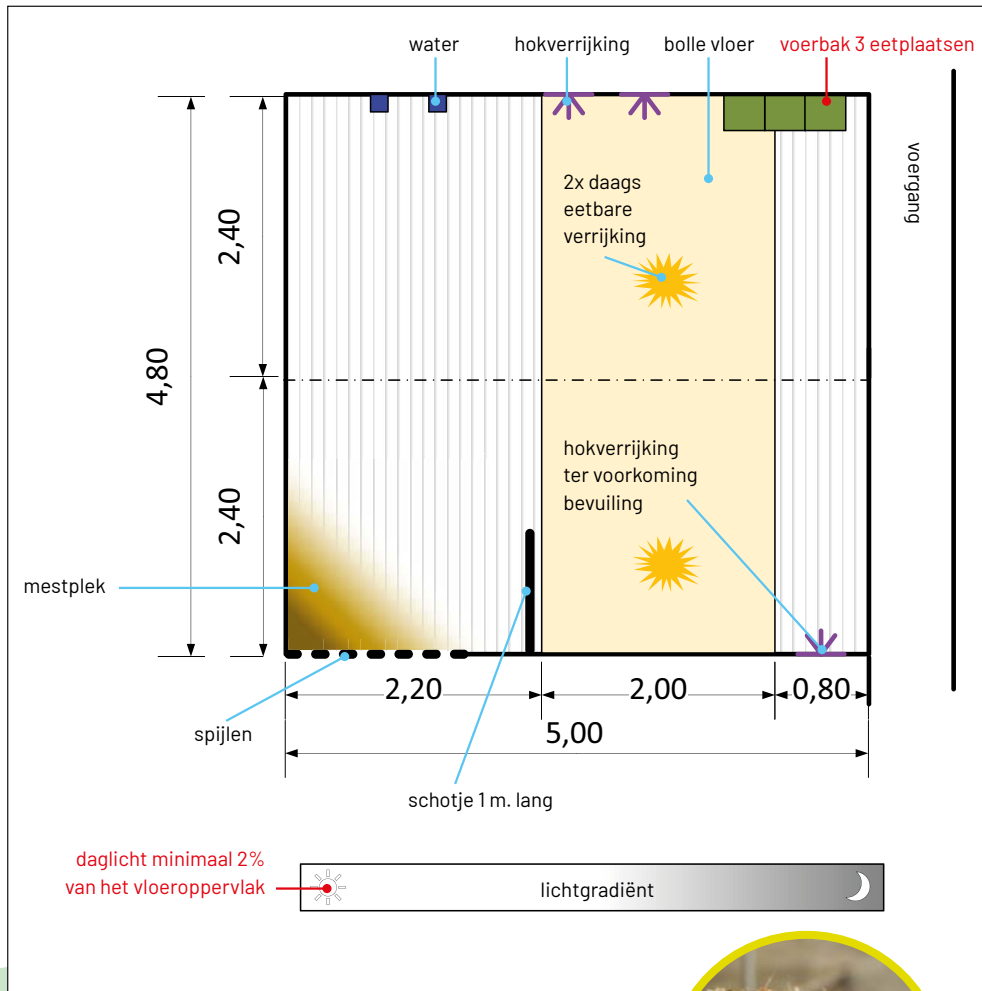
Voorbeelden hoe de 2025 criteria toe te passen

Er wordt uitgegaan van vier veel voorkomende standaardhokken. De voorbeelden zijn verwerkt in een plattegrond per standaardhok. De aanpassingen vragen maatwerk per bedrijf. Het is daarom aan te bevelen om de nieuwe hokuitvoering eerst in enkele hokken uit te proberen.

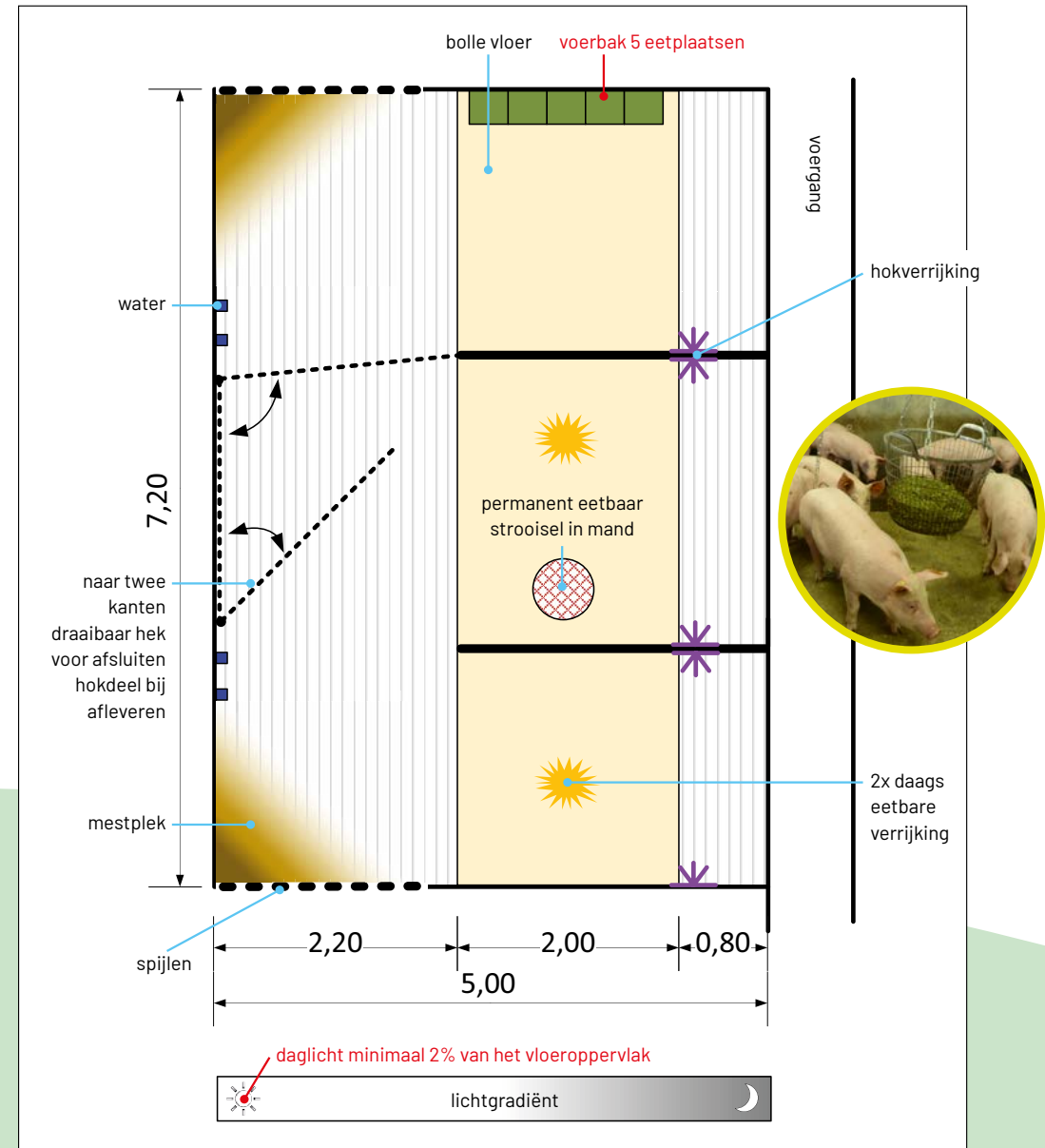
Figuur 1

A - Plattegrond van een hok voor 11 vleesvarkens met droogvoer volgtijdig eten (1,09 m² per varken)
 B - Plattegrond van een hok voor 11 vleesvarkens met brijvoer gelijktijdig eten aan lange trog (1,09 m² per varken)

Figuur 2

Plattegrond van gekoppelde hokken voor 12 vleesvarkens tot een hok voor 24 vleesvarkens droogvoer volgtijdig eten (1,0 m² per varken)

Figuur 3

Plattegrond van een hok voor 40 vleesvarkens droogvoer volgtijdig eten (0,9 m² per varken)

Tips

Inrichting functiegebieden

Heb binnen de hokken aandacht voor verschillende functiegebieden. Zorg ervoor dat:

- de ligplaats thermocomfort, veiligheid en ligcomfort biedt.
- er minder licht is in de ligruimte en meer op de mestplaats.
- looplijnen in het hok de rustende varkens niet verstoren.
- de mestplaats bij gelijktijdig eten groter is dan bij volgtijdig eten.
- de mestplaats veiligheid biedt door gemak van staan en een hoek. Een schotje op een brede mestplaats kan het mestgedrag sturen.
- de mestplaats een deels open hokafscheiding heeft en daar waar de varkens liggen een dichte hokafscheiding.
- er ruim afstand is tussen de mestplaats en de eetplaats en ligplaats. Een schotje op een brede mestplaats kan het mestgedrag sturen.

Het creëren van een grotere groep per hok door hokafscheidingen tussen hokken (deels) te verwijderen:

- *Voordeel:* meer bewegingsruimte voor de varkens.
- *Voordeel:* functiegebieden zijn beter te scheiden en in te richten.
- *Nadeel:* risico op bevuilding van de dichte vloer met mest en urine.
- *Nadeel:* verslechteren groei, voederconversie, grotere kans op beenwerkproblemen en groter risico op staartbijten.
- *Nadeel:* het afleveren van de vleesvarkens vergt veelal meer arbeidstijd.

Experimenteer wat beter werkt: doorgangen creëren aan de voor- of achterkant van de hokken.

Bij brijvoeding gelijktijdig eten aan de lange trog wordt het creëren van grotere koppels niet geadviseerd i.v.m. onrust tijdens het voeren.

Voer en water

Varkens willen graag voer en water apart opnemen.

Voorkom voercompetitie. Houd hier rekening mee door:

- bij voerbakken met water dit in de voerbak af te sluiten en aparte bakjes met drinknippels te monteren.
- bij voorkeur de Welzijnscheck-adviezen op te volgen. Bij voeding via droogvoerbakken (volgtijdig eten) 1 eetplaats (35 cm breed) per 8 vleesvarkens en 1 drinkplaats per 10 vleesvarkens (minimaal 2 drinkpunten per hok). Bij toepassing van brijvoer (gelijktijdig eten) is de aanbeveling 1 eetplaats (breedte 35 cm) per vleesvarken en 1 drinkplaats per 10 vleesvarkens.
- Uniforme bakken te gebruiken en deze bij elkaar te plaatsen. Zo voorkom je voorkeursbakken.

Dit project is mede mogelijk gemaakt door Marktprogramma Verduurzaming Dierlijke Producten.

Disclaimer: Deze brochure is op de meest zorgvuldige wijze samengesteld. Evenwel kunnen aan de inhoud geen rechten worden ontleend en kunnen de auteurs (Dierenbescherming en Wageningen University & Research) op geen enkele wijze aansprakelijk worden gesteld voor enige schade die ontstaat door toepassing en uitvoering van de verstrekte informatie en adviezen. Colofon: De Dierenbescherming, Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Management

- Strooi bij voorkeur de dichte vloer over de gehele breedte in.
- Bied tweemaal daags eetbare verrijking (bijv. luzerne) aan, gebruik dit als controlemoment.
- Voorkom hittestress door directe zoninstraling door een overstek aan de buitenzijde en/of witkalken van ramen in de zomer.

Klimaat

- Goede instellingen zijn belangrijk, zie richtlijnen *Klimaatplatform Varkenshouderij*.
- Zorg dat de contacttemperatuur van de ligvloer in de eerste weken na opleg niet te warm of te koud is, richtlijn 27-28 °C.
- Hokken koppelen brengt het risico mee dat vleesvarkens niet verdeeld gaan liggen. Hoe meer hokken gekoppeld hoe groter dit risico. Mogelijke gevolgen:
  - Binnenkomende lucht wordt minder goed verdeeld over de gehele afdelingslengte. Met name bij plafondventilatie, bij grondkanaalventilatie is de invloed gering.
  - Er een toilet ontstaat op de dichte vloer daar waar de varkens niet gaan liggen.